

TİPOLOGİYA 3. Qəsdən müflis edilmiş və fəaliyyətinə xitam verilmiş kredit təşkilatının təsisçiləri və rəhbər şəxsləri tərəfindən saxta kredit əməliyyatları vasitəsilə mənimsənilmiş vəsaitlərin leqallaşdırılması

Araşdırma nəticəsində "A" ölkəsinin maliyyə bazarında fəaliyyət göstərən "X" kredit təşkilatının təsisçiləri və vəzifəli şəxsləri tərəfindən öz vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə edərək şəxsi mənafeləri naminə rəsmiləşdirilmiş saxta kredit müqavilələri vasitəsilə külli miqdarda pul vəsaitlərini qanunsuz yolla mənimsəmək və leqallaşdırmaqla kredit təşkilatını qəsdən müflis etdikləri müəyyən olunmuşdur.

"X" kredit təşkilatının təsisçilərinin göstərişi ilə onlarla əlaqəli üç fiziki və üç hüquqi şəxsin adına təsisçilərə aid daşınmaz əmlaklar girov göstərilməklə, habelə digər hallarda girov təminatı və digər tələblərə uyğunluğu olmadan qeydiyyatla alınmış çoxmilyonlu saxta kredit müqavilələri əsasında həyata keçirilmiş kredit əməliyyatları vasitəsilə müvafiq subyektlərə ötürülmüş on milyonlarla dollar məbləğində qeyri-qanuni vəsaitlərin böyük hissəsi ölkədən çıxarılaraq və ya müxtəlif formada nağdlaşdırılaraq leqallaşdırılmış, nəticədə kredit təşkilatının bir sıra hüquqi şəxslərə qarşı yüksək məbləğdə cari borc öhdəlikləri yaranmışdır.

Bundan əlavə, "X" kredit təşkilatının rəhbər şəxslərinin qərarı ilə fiziki şəxsə verilmiş iriməbləqli ipoteka krediti də təşkilatın təsisçisinə məxsus hüquqi şəxsin məqsədləri üçün istifadə olunmuşdur. Lakin qeyd olunan kredit müqavilələrinin tələblərinə uyğun olaraq verilmiş kredit üzrə borcalanların ödəniş öhdəliklərinin icrası təmin olunmamışdır.

Araşdırma nəticəsində sözügedən kredit təşkilatının səlahiyyətli şəxslərinin əvvəllər də kredit dələduzluğunda, o cümlədən normativ qaydalara zidd olaraq yüksək məbləğdə vəsaitin bankdan məxaric etmə cəhdində ittiham olunduğu və təqsirləndirilən şəxs qismində istintaqa cəlb olunduğu müəyyən edilmişdir. Belə ki, "X" kredit təşkilatının təsisçisi və eyni zamanda rəhbəri olan şəxs tərəfindən müvafiq təşkilatın təhtəl (avans) hesabından "təşkilatın bir neçə xarici ölkədəki nümayəndəliyi üçün ofis binalarının alınması" təyinatı ilə külli miqdarda vəsaitlərin nağd olaraq məxaric edildiyi müəyyən olunmuşdur. Lakin sözügedən daşınmaz əmlaklar ilə bağlı bankın mülkiyyət hüququnu təsdiq edən sənədlər, həmçinin müvafiq ölkələrdə bank fəaliyyəti üçün zəruri icazə sənədlərinin əldə olunmadığı müəyyən edilmişdir. Həmçinin kredit təşkilatının kredit ayırdığı yerli hüquqi şəxslərdən birinin təsisçisinin kredit dələduzluğunda ittiham olunduğu və xarici ölkədə daşınmaz əmlakın alışı məqsədilə yerli şirkət tərəfindən köçürmə edilmiş "C" xarici şirkətinin rəhbərinin atası - "X" kredit təşkilatının filial direktoru olmuş şəxs barəsində əvvəllər iş açılaraq hüquq mühafizə orqanına göndərildiyi müəyyən olunmuşdur.

Bundan əlavə, "X" kredit təşkilatı tərəfindən yerli hüquqi şəxsə kredit təyinatı ilə verilmiş vəsaitin xarici ölkədə olan "C" şirkətinə ("A" ölkəsinin kredit təşkilatının təsisçilərindən biri və bu təşkilat tərəfindən iriməbləqli kreditin verildiyi fiziki şəxslərdən biri müvafiq xarici şirkətin həmtəsisçiləridir) məxsus daşınmaz əmlak alışına sərf olunduğu rəsmiləşdirilsə də, araşdırma nəticəsində qeyd olunan əmlak ilə bağlı mülkiyyət hüququnun yaranmadığı müəyyən edilmişdir.

İstifadə olunmuş mexanizmlər

- Kredit təşkilatı;
- Qanuni yerli şirkətlər;
- Qanuni xarici şirkətlər;

İstifadə olunmuş alətlər

- Saxta satınalma müqaviləsi;
- Saxta kredit müqavilələri;
- Köçürmələr.

İstifadə olunmuş üsullar

- vəsaitlərin izinin itirilməsi üçün vasitəçi örtük firmalardan istifadə;
- birbaşa və dolayı olaraq yüksək məbləğdə nağdlaşdırmaların aparılması;
- nominal şəxslərin cəlb olunması;
- nağdlaşdırma.

İstifadə olunmuş metodlar (indikatorlar)

- kredit təşkilatı tərəfindən ödəmə qabiliyyətli şübhəli olan subyektlərlə kredit müqavilələri bağlaması və əməliyyatlar aparması;
- daşınmaz əmlak dəyərlərinin şişirdilməsi;
- daşınmaz əmlak alışı üçün daha çox nağd vəsaitlərdən istifadə olunması;
- kredit təşkilatının likvid aktivlərinin aşağı səviyyədə olduğu şəraitdə ehtiyat normasından qanunsuz istifadə vasitəsilə səlahiyyətli şəxslər tərəfindən təşkilatın qəsdən müflis olunması üzrə qərarların qəbulu;
- əməliyyatların həyata keçirilməsi sxeminin iqtisadi cəhətdən rəşional olmaması.

Saxta kredit müqavilələri üzrə köçürülmüş vəsaitlərin yuyulması sxemi

